

แผนพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาการงานอาชีพ

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม

นางสาวกชกร สีเทียวไทย

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ ในวิชาการงานอาชีพ เรื่อง “การปลูกผักไร้ดิน” โดยใช้กระบวนการ Active Learning + STEAM MODEL ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. ระยะเวลาดำเนินการ

ตลอดปีการศึกษา 2567

4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แสวงหานวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีจากแหล่งต่างๆที่เคยสร้างหรือทำไว้แล้ว นำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

6. หลักการและเหตุผล ความจำเป็น

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพมา ใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความริเริ่มคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการ ประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือ ตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิด ความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข พร้อมให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมซึ่งในปัจจุบันพื้นที่ในการเพาะปลูกพืชมีพื้นที่จำกัด จึงได้มีการผสมผสานการปลูกผักแบบไร้ดิน (ไฮโดรโปนิคส์) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีทางเลือกสำหรับการเกษตร ในพื้นที่จำกัด ทางการเกษตรจากปัญหาการปลูกพืชในดินติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้เกิดปัญหา ดินเค็ม ดินเปรี้ยว แมลงศัตรู ทำให้ต้องใช้สารเคมีมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ สามารถหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาดังกล่าวได้ ผลผลิตที่ได้เป็นผลผลิตที่สะอาดปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และไม่ส่งผลกระทบต่อปัญหาต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม

ดังนั้น เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จึงจัดกิจกรรมการปลูกผักแบบไร้ดิน (ไฮโดรโปนิกส์) ที่เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน

7. วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

1. นักเรียนได้มีความรู้พื้นฐาน มีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักไร้ดิน
2. นักเรียนสามารถศึกษาข้อมูลและวางแผนการปลูกผักไร้ดินได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
3. นักเรียนสามารถผลิตผักไร้ดินให้มีคุณภาพได้ตามขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่กำหนด
4. นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆมาพัฒนาเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผักไร้ดิน

8. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านจันทะโนน

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

หลักสำคัญในการนำทฤษฎีนี้มาใช้ โดยใช้กระบวนการ Active learning มีดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Constructivism

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ให้ความสำคัญกับตัวผู้เรียน หรือ นักเรียนมากกว่า ครู หรือ ผู้สอน ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ (interact) กับวัตถุ (object) หรือเหตุการณ์ ด้วยตัวของเขาเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดความเข้าใจในวัตถุ หรือ เหตุการณ์นั้น ซึ่งก็คือ การสร้าง (construct) การทำความเข้าใจ (conceptualization) และ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตัวของเขาเอง ได้มีผู้ให้ ทศนะเกี่ยวกับทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์ไว้ ดังนี้

คอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นปรัชญาของการเรียนรู้ที่มีรากฐานมาจากปรัชญาและจิตวิทยา โดยมีแก่นของทฤษฎี ก็คือ เน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเองและอย่างมีความหมายจากประสบการณ์ บุคคลสำคัญในการพัฒนาทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ได้แก่ John Dewey Jean piaget Lev Vygotsky Jerome Bruner ในมุมมองของ constructivist การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ขึ้นภายในอย่างมีความหมายโดยการตีความหมาย (interpretation) แตกต่างกันตามประสบการณ์ของแต่ละคนมีอยู่ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างความรู้ (knowledge Structure) ปรับแก้ (modification) ได้ตลอด ความรู้ (knowledge) เกิดได้จากการแปลความหมายของความเป็นจริงในโลก และ เข้าไป representation ภายใน (Bednar,Cunnigham,Dufft,Pertt,1995)

Cognitive Constructivism มีพื้นฐานมาจากแนวคิดของ Piaget แนวคิดของทฤษฎีนี้ เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ โดยเป็นผู้สร้างความรู้ โดยการลงมือกระทำ Piaget เชื่อว่าถ้าผู้เรียนถูกกระตุ้นด้วยปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา (Cognitive conflict) หรือเรียกว่า เกิดการเสียสมดุลทางปัญญา (Disequilibrium) ผู้เรียนต้องพยายามปรับโครงสร้างทางปัญญา (cognitive structuring) ให้เข้าสู่ภาวะสมดุล (Equilibrium) โดยวิธีการดูดซึม (Assimilation) ได้แก่ การรับข้อมูลใหม่จากสิ่งแวดล้อมเข้าไปไว้ในโครงสร้างทางปัญญาเดิม หรือ ความรู้เดิมที่มีมาก่อนกับข้อมูลข่าวสารใหม่ จนกระทั่งผู้เรียนสามารถปรับโครงสร้างทางปัญญาเข้าสู่สภาพสมดุล หรือสามารถที่จะสร้างความรู้ใหม่ขึ้นมาได้ หรือเกิดการเรียนรู้ตนเอง

การเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกรณีศึกษา เป็นต้น โดยกิจกรรมที่นำมาใช้ควรช่วยพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร/นำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม บทบาทของผู้เรียนนอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและผู้เรียนกับ ผู้เรียนด้วยกันด้วย ผู้สอนควรลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน

ในลักษณะการบรรยายลง และเพิ่มบทบาท ในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมใน การเรียนรู้

ลักษณะของการเรียนแบบ Active Learning

1. เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิดการแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความ ร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
4. เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสารสารสนเทศสู่ทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า
5. ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
6. ความรู้เกิดจากประสบการณ์และการสรุปของผู้เรียน
7. ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

บทบาทของผู้สอนในการสอนแบบ Active Learning มีลักษณะเป็นผู้สนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (Facilitator) หรือผู้ช่วย/โค้ช (Mentor and Coach) มากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก (Instructor) ตัวอย่างเช่น

- สนับสนุนและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ “ลงมือปฏิบัติ” เพื่อให้สอดคล้องและบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม เน้นการปฏิบัติ กระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้
- ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้เรียนในชั้น
- เข้าใจและยอมรับความแตกต่างส่วนบุคคลของผู้เรียนในชั้น เช่น พื้นฐานความรู้ ลักษณะหรือสไตล์การเรียนรู้ พร้อมปรับการเรียนการสอนให้เหมาะกับผู้เรียน
- จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความท้าทาย เพื่อกระตุ้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน
- เลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้และระดับความรู้ผู้เรียนเพื่อส่งเสริม Active Learning

เพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จึงจัดกิจกรรมการปลูกผักแบบไรด์ดิน (ไฮโดรโปนิคส์) ที่เน้นการปฏิบัติจริงจังจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน จึงนำเอาประสบการณ์หรือสิ่งที่พบเห็นมาเชื่อมโยงกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม มาจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอาชีพ ให้นักเรียน

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

รูปแบบการสอน Active Learning นี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตัวเอง นำไปใช้จริงในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อตกผลึกความรู้ และสะท้อนออกมาในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย โดยผู้เรียนเอง มีบทบาทหลักตลอดกระบวนการเรียนรู้ ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) กระตุ้นให้ผู้เรียน

มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกันส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพิ่มความสนุกและความน่าสนใจในการเรียน

ประโยชน์ของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

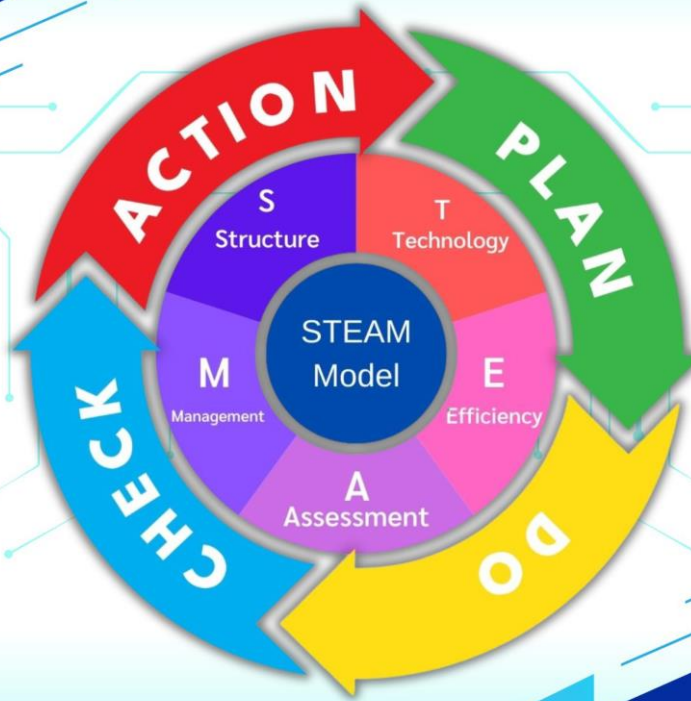
๑. กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น
๒. พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกัน
๓. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง
๔. เพิ่มความสนุกและความน่าสนใจในการเรียน

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

Active Learning + STEAM MODEL

การพัฒนาแบบการบริหาร โดยใช้ STEAM Model และ เทคโนโลยีเป็นฐาน เพื่อจัดการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านจันทะโนน

โรงเรียนบ้านจันทะโนน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต ๑

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 12.1 นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการปลูกผักไร้ดิน (ไฮโดรโปนิกส์) ได้
- 12.2 นักเรียนสามารถศึกษาข้อมูลและวางแผนการปลูกผักไร้ดินได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น
- 12.3 นักเรียนสามารถผลิตผักไร้ดินให้มีคุณภาพได้ตามขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่กำหนด
- 12.4 นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆมาพัฒนาเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผักไร้ดิน

13. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

จำนวน 1000 บาท

14. การประเมินผล

14.1 แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

14.2 แบบประเมินใบงาน/ชิ้นงาน

ภาคผนวก

การเพาะชำเมล็ดผัก

การนำพืชที่เพาะชำลงใส่ถาด

การเก็บผลผลิตขึ้นฉ่าย และนำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้

การเก็บผลผลิตผักสลัด

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการสังเกตพฤติกรรมที่กำหนด

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รายการสังเกต															สรุปผลการประเมิน ผ่าน / ไม่ผ่าน								
		สนใจในเรื่องที่ ครูเล่า			มีมารยาทการฟัง และการพูด			มีสมาธิในการฟัง			ตอบคำถามและ เล่าเรื่องได้ถูกต้อง			อ่านข้อความ ถูกต้อง				คัดตัวบรรจงเต็ม บรรทัดสวยงาม			ทำใบงาน ได้ถูกต้อง				
		๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐		๒	๑	๐					
๑	เด็กชายณัฐกรณ์ สร้อยสูงเนิน																								
๒	เด็กชาย รัชชานนท์ จันตรี																								
๓	เด็กชาย ภูริวัฒน์ พลทะรักษา																								
๔	เด็กชาย กฤตเมธ พันธุ์มี																								
๕	เด็กชาย ธีรวุฒิ ชัยมูล																								
๖	เด็กชาย นันทพัทธ์ ภัคดี																								
๘	เด็กชาย ชีรเดช รอดคำพุย																								
๘	เด็กหญิง วรวิญญู ศิริบูรณ์																								
๙	เด็กหญิง รวีพร โยธาสุภาพ																								
๑๐	เด็กหญิง ปิยธิดา ดีประสิทธิ์																								
๑๑	เด็กหญิง กัญญารัตินิ คำนวน																								
๑๒	เด็กหญิง อภิขยา วงศ์เกย																								
๑๓	เด็กหญิง พิชญานา พรหมเกษ																								
๑๔																									
๑๕																									

เกณฑ์การให้คะแนน ๒ = ดี, ๑ = ปานกลาง, ๐ = ต้องปรับปรุงแก้ไข

ผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ต้องได้คะแนนตั้งแต่ ๙ คะแนน ขึ้นไป

ลงชื่อ.....กชกร สีเทียวไทย.....ผู้ประเมิน
(นางสาวกชกร สีเทียวไทย)

แบบประเมินใบงาน/ชิ้นงาน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องรายการประเมินที่กำหนด

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	รายการประเมิน															สรุปผลการประเมิน ผ่าน / ไม่ผ่าน				
		ความสะอาด เรียบร้อยของชิ้นงาน			รูปแบบนำเสนอ สวยงาม			ความครบถ้วนใน เนื้อหาสาระ			การใช้คำเหมาะสม			การเขียนสะกดคำ ถูกต้อง				มีความตั้งใจในการ ทำงาน			
		๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐	๒	๑	๐		๒	๑	๐	
๑	เด็กชายณัฐกรณ์ สร้อยสูงเนิน																				
๒	เด็กชายรัชชานนท์ จันตรี																				
๓	เด็กชายภูริวัฒน์ พลทะรักษา																				
๔	เด็กชาย กฤตเมธ พันธุ์มี																				
๕	เด็กชาย ธีรวิทย์ ชัยมูล																				
๖	เด็กชาย นันทพัทธ์ ภัคดี																				
๗	เด็กชาย ธีรเดช รอดคำหุย																				
๘	เด็กหญิงวรวรรณ ศิริบูรณ์																				
๙	เด็กหญิงรวีพร โยธาสุภาพ																				
๑๐	เด็กหญิง ปิยธิดา ดีประสิทธิ์																				
๑๑	เด็กหญิง กัญญารศิณี คำนวน																				
๑๒	เด็กหญิง อภิชยา วงศ์เกย																				
๑๓	เด็กหญิง พิชญญา พรหมเกษ																				
๑๔																					
๑๕																					

เกณฑ์การให้คะแนน ๒ = ดี, ๑ = ปานกลาง, ๐ = ต้องปรับปรุงแก้ไข

ผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน ต้องได้คะแนนตั้งแต่ ๙ คะแนน ขึ้นไป

ลงชื่อ.....กชกร สีเขียวไทย.....ผู้ประเมิน
(นางสาวกชกร สีเขียวไทย)